

UNIwersytet Warszawski
Wydział Nauk Ekonomicznych

Podstawy rachunkowości

Dr Marcin Dwórznik

Katedra Zarządzania i Technologii Informacyjnych
Wydział Nauk Ekonomicznych
Uniwersytet Warszawski

Warunki zaliczenia

- Zaliczenie na podstawie pracy pisemnej **na koniec semestru (ustalony termin w sesji egzaminacyjnej)**, złożonej z 3 zadań i 20 pytań testowych jednokrotnego wyboru.
- Pytania testowe dotyczą regulacji ustawy o rachunkowości, zasad wyceny, prezentacji w sprawozdaniu finansowym (bilansie i rachunku zysków i strat) skutków operacji gospodarczych. Zadania egzaminacyjne dotyczą ewidencji operacji gospodarczych, sporządzania bilansu, rachunku zysków i strat, ustalania rozrachunków z tytułu podatku VAT.
- Dodatkowo w czasie semestru będzie możliwość zdobycia dodatkowych punktów (do 10), które będą doliczane do punktów zdobytych z pracy pisemnej na koniec semestru (patrz kolejny slajd).
- Z testu i zadań można maksymalnie uzyskać 50 pkt próg zaliczenia to 50% (skala ocen 50 pkt. ocena 5,5; 45-49 pkt. ocena 5; 40-45 pkt. ocena 4,5; 35-40 pkt. ocena 4; 30-35 pkt. ocena 3,5; 25-30 pkt. ocena 3; 0-25 pkt. ocena 2).

Organizacja zajęć

- Na zajęciach będzie prowadzona ewidencja księgowa przykładowej działalności gospodarczej (począwszy od założenia firmy, skończywszy na podsumowaniu jej stanu finansowego na koniec pierwszego okresu działalności).
- Podsumowaniem operacji gospodarczych na danych zajęciach będzie bilans, mający na celu pokazanie aktualnego stanu posiadania firmy.
- Zajęcia, będą składały się zasadniczo z trzech części:
 - Pierwsza część „teoretyczna”. (ok. 60 min).
 - Druga część „praktyczna”. Ewidencja zdarzeń występujących w ramach prowadzonej działalności gospodarczej (ok. 20 min).
 - Trzecia część „interpretacja”. Rozmowa, interpretacja zapisów księgowych celem omówienia „stanu działalności finansowej” (ok. 10 min, możliwość zdobycia punktów za aktywność).

Plan zajęć

Lp.	Temat zajęć	Główne kwestie do poruszenia
1	Podstawy rachunkowości	Akty prawne, podstawowe zasady, narzędzia księgowe (budowa konta księgowego), zakładowy plan
2	Bilans	Majątek i źródła jego finansowania (budowa bilansu)
3	Kapitał własny, zobowiązania	Składowe KW, kredyty i pożyczki, zobowiązania handlowe
4	Aktywa trwałe	Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne
5	Zapasy	Rozliczenie zakupu, wycena, ewidencja rozchodu
6	Rozrachunki z kontrahentami	Wycena w tym tzw. rozrachunków walutowych, faktoring
7	Środki pieniężne	Weksle, wspólne zarządzanie gotówką (cashpooling)
8	Rozrachunki publiczno-prawne	CIT, VAT
9	Rozrachunki z pracownikami	Naliczenie (w tym opodatkowanie) wynagrodzeń
10	Rachunek zysków i strat. Przychody. Koszty	Układ porównawczy i funkcjonalny (w tym kwestia zmiany stanu produktów, rozliczanie straty) Kategorie przychodów, przychody przyszłych okresów Kategorie kosztów, rozliczenia m/o kosztów
11	Rachunek przepływów pieniężnych Obowiązki sprawozdawcze	Metody sporządzenia, w szczególności metoda pośrednia Odpowiedzialność, terminy, obowiązki publikacyjne
12	Zaliczenie	

Podstawy rachunkowości

- Polskie prawo:
 - Ustawa o rachunkowości (UoR)
 - Krajowe Standardy rachunkowości (KSR)
 - Kodeks Spółek Handlowych (KSH)
 - Podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)
 - Rozporządzenia ministra finansów
- Prawo międzynarodowe:
 - Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR/MSSF [ang. IFRS/IAS – wersja oficjalna dokumentów w języku angielskim])
 - Interpretacje Komitetu ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (IFRIC) – KIMSF oraz Interpretacje Stałego Komitetu ds. Interpretacji – SKI

Podstawy rachunkowości

Ustawa o rachunkowości obejmuje następujące obszary rachunkowości:

- prowadzenie ksiąg rachunkowych,
- inwentaryzację,
- wycenę aktywów i pasywów oraz ustalanie wyniku finansowego,
- łączenie się spółek,
- sprawozdawczość finansową,
- zasady badania i ogłaszania sprawozdań finansowych,
- ochronę danych,
- odpowiedzialność karną.

Podstawy rachunkowości

Międzynarodowe Standardy Rachunkowości i Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSR/MSSF) odnoszą się jedynie do jednego z obszarów, a mianowicie sporządzania sprawozdań finansowych. Nie regulują zasad prowadzenia ksiąg rachunkowych czy sposobu dokumentacji operacji gospodarczych.

W porównaniu z ustawą o rachunkowości MSR/MSSF są zdecydowanie bardziej szczegółowe, ponieważ **dotyczą wybranych składników sprawozdania finansowego, np.** MSR 2 „Zapasy” czy MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne” lub wybranych branż działalności (MSR 41 „Rolnictwo”, MSR 12 „Umowy o usługi budowlane”).

Cechą wspólną standardów jest ich struktura, na którą zazwyczaj składają się:

- cel,
- zakres,
- definicje,
- zasady wyceny,
- prezentacja w sprawozdaniu finansowym,
- zasady ujawniania dodatkowych informacji i objaśnień.

Zasady rachunkowości

Operacje gospodarcze są to zjawiska i procesy, zachodzące w danym podmiocie gospodarczym, które wywierają wpływ na majątek lub wyniki działalności jednostki i dlatego podlegają ewidencji w jej księgowości.

Zdarzenie gospodarcze stanowią wszystkie fakty dotyczące działalności gospodarczej jednostki; jest ono pojęciem szerszym niż operacja gospodarcza. Każda operacja gospodarcza jest zdarzeniem gospodarczym, ale nie każde zdarzenie gospodarcze jest operacją gospodarczą. Wśród zdarzeń gospodarczych mających miejsce w jednostkach gospodarczych jest szereg takich zdarzeń, które nie są przedmiotem zainteresowania rachunkowości, ponieważ nie można ich wyrazić w mierniku pieniężnym i nie wywierają wpływu na zasoby majątkowe czy wyniki działalności jednostki. Na przykład zawarcie umowy o pracę z nowym pracownikiem lub złożenie zapytania ofertowego o warunki zakupu i dostawy jakiegoś asortymentu towarów.

Ewidencji operacji gospodarczych dokonuje się w oparciu o dokumenty. Ewidencji podlegają tylko zdarzenia gospodarcze wyrażone w mierniku pieniężnym. W księgach rachunkowych **dokumenty własne (faktury sprzedaży, listy płac, raporty kasowe)** uszeregowane są pod **datą wystawienia**, a **dokumenty obce uporządkowane są pod datą wpływu.**

Przedmiot rachunkowości

Przedmiot rachunkowości:

- zasoby (majątek) przedsiębiorstwa i źródła ich pochodzenia (finansowania);
- procesy gospodarcze (koszty, przychody);
- wynik finansowy (zysk lub strata).

UNIwersytet Warszawski
Wydział Nauk Ekonomicznych

Podmiot rachunkowości

Rachunkowość finansowa jest obligatoryjnie prowadzona przez jednostki gospodarcze określone w ustawie o rachunkowości, a także banki, ubezpieczycieli, jednostki budżetowe oraz inne podmioty, jeśli otrzymują na realizację zadań dotacje lub subwencje z budżetu państwa, gminy lub funduszy celowych. Od obowiązku prowadzenia ksiąg rachunkowych zwolnione są tylko osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych lub spółki partnerskie, których przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych za poprzedni rok obrotowy są niższe niż **2 500 000 EUR w przeliczeniu na złote polskie.**

[patrz Art. 2 UoR]

Podmiot rachunkowości

Od 2005 r. banki, emitenci papierów wartościowych dopuszczonych do publicznego obrotu oraz emitenci zamierzający ubiegać się lub ubiegający się o dopuszczenie do obrotu na jednym z rynków regulowanych krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego, jak również jednostki wchodzące w skład grupy kapitałowej, w której jednostka dominująca sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe zgodnie z MSR (MSSF) mogą sporządzać sprawozdania finansowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości / Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej. Decyzję w sprawie sporządzania sprawozdań finansowych zgodnie z MSR/MSSF przez wyżej wymienione jednostki podejmuje organ zatwierdzający tej jednostki lub organ zatwierdzający jednostki dominującej.

Zasady rachunkowości

Rachunkowość jednostki obejmuje:

- 1) przyjęte zasady (politykę) rachunkowości,
- 2) prowadzenie, na podstawie dowodów księgowych, ksiąg rachunkowych, ujmujących zapisy zdarzeń w porządku **chronologicznym i systematycznym**,
- 3) okresowe ustalanie lub sprawdzanie drogą **inwentaryzacji rzeczywistego stanu aktywów i pasywów**,
- 4) wycenę aktywów i pasywów oraz ustalanie wyniku finansowego,
- 5) sporządzanie sprawozdań finansowych,
- 6) gromadzenie i przechowywanie dowodów księgowych oraz pozostałej dokumentacji przewidzianej ustawą,
- 7) poddanie badaniu (przez biegłych rewidentów) i ogłoszenie sprawozdań finansowych przewidziane ustawą.

Funkcje rachunkowości

Funkcja informacyjna – systematyczne prowadzenie i weryfikowanie dowodów księgowych oraz ksiąg rachunkowych i sprawozdawczości w ramach prowadzonych prac księgowych, dzięki którym otrzymuje się bieżący i aktualny stan sytuacji majątkowo-finansowej jednostki.

Funkcja informacyjna rachunkowości wypełniana jest przez tworzenie określonych zbiorów informacji:

- dla odbiorców wewnętrznych na potrzeby podejmowania decyzji w procesie zarządzania jednostką gospodarczą, obejmujących m. in. stan i wykorzystanie majątku, efektywność gospodarowania, strukturę kapitałów, wielkość zadłużenia, płynność finansową, osiągnięte przychody, poniesione koszty, uzyskane wyniki,
- dla odbiorców zewnętrznych (inwestorów, kredytodawców, urzędów skarbowych, urzędów celnych, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Głównego Urzędu Statystycznego, Narodowego Banku Polskiego, pracowników) w postaci zestawień, sprawozdań finansowych i deklaracji.

Dla funkcji informacyjnej rachunkowości istotne znaczenie ma **dostosowanie informacji pod względem treści, czasu i stopnia szczegółowości dla ściśle określonego** odbiorcy w ramach wewnętrznych organów jednostki. W celu prawidłowego realizowania funkcji informacyjnej w jednostce musi być dobrze zbudowany **system informacyjny rachunkowości, obejmujący:**

- grupowanie danych księgowych w przekrojach umożliwiających podejmowanie decyzji składające się z: obserwacji, pomiaru, wyceny i dokumentacji;
- przetwarzanie danych, obejmujące ewidencję, rozliczenie i kalkulację;
- prezentację osiągniętych wyników na potrzeby sprawozdawczości, analizy i planowania.

Funkcje rachunkowości

Funkcja kontrolna – prace o charakterze obligatoryjnym i fakultatywnym mające na celu sprawdzenie realizacji w jednostce wykonywania obowiązków wynikających z ustawy i wewnętrznych uregulowań jednostki oraz realizacji planowanych zamierzeń (np. wyrażonych w budżetach).

- kontrola działalności podmiotu gospodarczego od strony osiągniętych wyników finansowych i wykonania zadań, tj. kontrola w zakresie stopnia realizacji wyznaczonych celów;
- kontrola zgodności rejestrowanych zjawisk (operacji gospodarczych) z obowiązującymi przepisami, ma na celu zapewnienie prawidłowości odzwierciedlenia procesów gospodarczych (kontrola wewnętrzna).

Funkcje rachunkowości

Funkcja kontrolna rachunkowości pozwala na ochronę majątku przed nadużyciami (przywłaszczeniem i zniszczeniem), oddziaływanie na racjonalne wykorzystanie majątku, ochronę wierzytelności, ocenę rzeczywistej sytuacji gospodarczej. Funkcja kontrolna wynika z **uregulowań zewnętrznych (obligatoryjnych) zawartych w ustawie o rachunkowości:**

- obowiązku dokumentowania każdej operacji gospodarczej,
- ujęcia w księgach wszystkich składników majątku,
- przeprowadzania inwentaryzacji,
- porównania stanów ewidencyjnych składników majątku ze stanem faktycznym ustalonym za pomocą **inwentaryzacji** oraz **przepisów wewnętrznych (fakultatywnych) regulujących:**
- obieg i kontrolę dowodów księgowych,
- gospodarkę kasową,
- gospodarkę magazynową itp.

Uregulowania obligatoryjne i fakultatywne tworzą w jednostce **system kontroli finansowo-księgowej.**

Funkcje rachunkowości

Funkcja dowodowa – prowadzenie rachunkowości i archiwowanie jej urządzeń w

sposób umożliwiający przedstawienie dokumentów, ksiąg rachunkowych i sprawozdań finansowych na żądanie sądów, organów ścigania przestępstw, urzędów skarbowych jako wiarygodnych dowodów w postępowaniu sądowym i podatkowym;

Funkcja dowodowa rachunkowości wynika z konieczności formalnego i poprawnego ujmowania danych w dokumentach, ich archiwizacji oraz ochrony. Realizacja tej funkcji rachunkowości stanowi wiarygodne w ściśle określonym czasie źródło informacji o charakterze dowodowym.

Funkcja dowodowa rachunkowości odnosi się do wiarygodnych danych objętych systemem informacyjnym rachunkowości. Polega ona na prowadzeniu i przechowywaniu urządzeń księgowych wraz z dowodami źródłowymi w sposób umożliwiający przetwarzanie ich jako dowodów w sprawach spornych, w postępowaniu sądowym czy skarbowym (podatkowym).

Istotnym elementem w funkcji dowodowej jest czas przechowywania dokumentów emitowanych przez system rachunkowości. Stąd funkcja dowodowa spełniana jest w systemie rachunkowości w ściśle określonym czasie. Znajomość ograniczeń wynikających z zasad archiwizacji dokumentów ma istotne znaczenie dla prowadzenia i finalizowania konkretnych spraw, np. dotyczących regulacji należności czy zobowiązań

Funkcje rachunkowości

Funkcja analityczno-interpretacyjna – polega na prezentowaniu danych księgowych w postaci sprawozdań i ich interpretacji w celu podejmowania decyzji niezbędnych w zarządzaniu jednostką.

Funkcja analityczna rachunkowości obejmuje interpretację, badanie i ocenę informacji pochodzących z rachunkowości w różnych przekrojach w celu ustalenia przyczyn i czynników, które spowodowały określone skutki gospodarcze. Funkcja analityczna jest ściśle powiązana z funkcjami informacyjną i kontrolną. Analiza danych liczbowych dostarczanych przez rachunkowość jest pogłębieniem kontroli, a rezultatem analizy są zawsze wnioski mające walory informacyjne.

Funkcje rachunkowości

Funkcja optymalizacyjna – opracowywanie wariantów rozwiązań i wybór **najbardziej** korzystnego z punktu widzenia realizacji celu ustalonego przez jednostkę gospodarczą, tworzenie podstaw podejmowania decyzji i kształtowania przyszłej działalności gospodarczej;

Celem funkcji optymalizacyjnej rachunkowości jest przeprowadzanie szeroko pojętej analizy i oceny sytuacji finansowo-majątkowej jednostki oraz optymalizacji różnych działań na różnych etapach działalności gospodarczej.

Funkcje rachunkowości

Funkcja sprawozdawcza – sporządzanie sprawozdań finansowych przekazywanych urzędom skarbowym, urzędom statystyki państwowej (GUS), Narodowemu Bankowi Polskiemu oraz sporządzanie zestawień i sprawozdań dostosowanych do potrzeb odbiorców zewnętrznych i wewnętrznych, w tym akcjonariuszy, udziałowców czy kontrahentów;

Funkcja ochrony mienia właścicieli – wyposażenie środków trwałych jednostki gospodarczej w dokumenty przyjęcia środka trwałego do użytkowania OT, stanowiące swoisty dowód osobisty środka trwałego, określający datę jego nabycia, datę przyjęcia do użytkowania, miejsce użytkowania oraz osobę materialnie odpowiedzialną za środek trwały.

Funkcja planistyczna - ma na celu prowadzenie czynności umożliwiających planowanie (często za pomocą wielowariantowości) kategorii ekonomicznych do osiągnięcia w przyszłości przez jednostkę; wspomaga projekcję oraz korektę wyników działalności jednostki w przyszłości.

Uniwersalne zasady rachunkowości

Zasady uniwersalne są powszechnie stosowane w rachunkowości we wszystkich krajach, niezależnie od ustroju politycznego i systemu gospodarczego.

Obejmują:

- **zasadę dwustronnego (podwójnego) zapisu** każdej pojedynczej operacji gospodarczej, wynika z metody bilansowej polegającej na rozpatrywaniu majątku podmiotu gospodarczego - według form (postaci) występowania majątku i według źródeł finansowania (pochodzenia) tego majątku, a w konsekwencji z dwoistego znaczenia każdej operacji gospodarczej.
- **zasadę periodyzacji** prowadzenie ewidencji operacji gospodarczych z podziałem na okresy sprawozdawcze (miesiące, lata obrotowe), których one dotyczą i sporządzanie okresowych sprawozdań finansowych.

Nadrzędne zasady rachunkowości

Zasada wiernego (prawdziwego) i rzetelnego obrazu (*true and fair view*)

[Art. 4 ust. 1 UoR]: Jednostki obowiązane są stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy.

Takie postępowanie musi mieć swoje odzwierciedlenie zarówno w ujmowaniu i rejestracji operacji gospodarczych na każdym etapie gromadzenia i przetwarzania danych księgowych, jak i prezentowaniu informacji w sprawozdaniu finansowym.

Zasada wiernego (prawdziwego) i rzetelnego obrazu zawarta jest w IV Dyrektywie Unii Europejskiej oraz w przepisach normatywnych Wielkiej Brytanii, Francji i Niemiec.

Zasada wiernego i rzetelnego obrazu jest zasadą ogólną, utożsamianą z celem rachunkowości. Wyznacza ona samą misję rachunkowości niezależnie od legislacji krajowych. Podporządkowano tej zasadzie wszystkie inne zasady rachunkowości.

Nadrzędne zasady rachunkowości

Zasada kontynuacji działalności [Art. 5 ust. 2 UoR]: Przy stosowaniu przyjętych zasad (polityki) rachunkowości przyjmuje się założenie, że jednostka będzie kontynuowała w dającej się przewidzieć przyszłości działalność w niezmnieszonej istotnie zakresie, bez postawienia jej w stan likwidacji lub upadłości, chyba że jest to niezgodne ze stanem faktycznym lub prawnym. Ustalając zdolność jednostki do kontynuowania działalności, kierownik jednostki uwzględnia wszystkie informacje dostępne na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego, dotyczące dającej się przewidzieć przyszłości, obejmującej okres nie krótszy niż jeden rok od dnia bilansowego.

Zasada kontynuacji działalności nie ma zastosowania, jeżeli stan faktyczny lub prawny nie zezwala na uznanie jednostki za kontynuującą działalność, w szczególności w przypadku likwidacji, wszczęcia postępowania upadłościowego lub zmiany formy prawnej jednostki.

Przestrzeganie zasady kontynuacji działalności ma wpływ na wycenę majątku przedsiębiorstwa i jego ujęcie w bilansie.

Nadrzędne zasady rachunkowości

Zasada ciągłości [Art. 5 ust. 1 UoR]: Przyjęte zasady (politykę) rachunkowości należy stosować w sposób ciągły, dokonując w kolejnych latach obrotowych jednakowego grupowania operacji gospodarczych, wyceny aktywów i pasywów, w tym także dokonywania odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych, ustalania wyniku finansowego i sporządzania sprawozdań finansowych tak, aby za kolejne lata informacje z nich wynikające były porównywalne. Wykazane w księgach rachunkowych na dzień ich zamknięcia stany aktywów i pasywów należy ująć w tej samej wysokości, w otwartych na następny rok obrotowy księgach rachunkowych.

Celem zasady ciągłości jest zapewnienie porównywalności sprawozdań finansowych w różnych okresach czasu.

Nadrzędne zasady rachunkowości

Zasada memoriałowa [Art. 6 ust. 1 UoR]: W księgach rachunkowych jednostki należy ująć wszystkie osiągnięte, przypadające na jej rzecz przychody i obciążające ją koszty związane z tymi przychodami dotyczące danego roku obrotowego, niezależnie od terminu ich zapłaty.

Zasada memoriałowa jest przeciwieństwem zasady kasowej, według której koszt i przychód utożsamia się z wydatkowaniem lub wpływem środków pieniężnych. Zasada kasowa jest stosowana w niektórych przepisach podatkowych, ale nie ma zastosowania przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych.

Zasadę memoriałową stosuje się z uwzględnieniem zasady współmierności przychodów i związanych z nimi kosztów.

Nadrzędne zasady rachunkowości

Zasada współmierności [Art. 6 ust. 2 UoR]: Dla zapewnienia współmierności przychodów i związanych z nimi kosztów do aktywów lub pasywów danego okresu sprawozdawczego zaliczane będą koszty lub przychody dotyczące przyszłych okresów oraz przypadające na ten okres sprawozdawczy koszty, które jeszcze nie zostały poniesione.

Współmierność polega na uznawaniu kosztów na podstawie ich związku przyczynowoskutkowego z wykazanymi w sprawozdaniu przychodami. Przez koszty współmierne z przychodami, czyli te, które bezpośrednio lub pośrednio przyczyniły się do powstania przychodów, należy rozumieć koszty współmierne czasowo i przedmiotowo z przychodami.

Prawidłowe stosowanie zasady współmierności oznacza ujęcie w wyniku finansowym danego okresu wszystkich kosztów poniesionych lub które zostaną poniesione w następnych okresach, w sposób bezpośredni lub pośredni przyczyniając się do powstania przychodów danego okresu. Celem rozliczenia w czasie kosztów i przychodów jest doprowadzenie obu kategorii do porównywalności i prawidłowy pomiar wyniku finansowego danego okresu sprawozdawczego.

Nadrzędne zasady rachunkowości

Zasada ostrożności (ostrożnej wyceny) [Art. 7 ust. 1 UoR]: Poszczególne składniki aktywów i pasywów wycenia się stosując rzeczywiście poniesione na ich nabycie (wytworzenie) ceny (koszty), z zachowaniem zasady ostrożności. W szczególności należy w tym celu w wyniku finansowym, bez względu na jego wysokość, uwzględnić:

- 1) zmniejszenia wartości użytkowej lub handlowej składników aktywów, w tym również dokonywane w postaci odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych;
- 2) (uchylony);
- 3) wyłącznie niewątpliwe pozostałe przychody operacyjne i zyski nadzwyczajne;
- 4) wszystkie poniesione pozostałe koszty operacyjne i straty nadzwyczajne;
- 5) rezerwy na znane jednostce ryzyko, grożące straty oraz skutki innych zdarzeń.

W razie wątpliwości należy określić raczej niższą niż za wysoką wartość majątku. Takie postępowanie ma zapobiec zbyt optymistycznemu przedstawieniu sytuacji gospodarczej jednostki, które mogłoby pociągnąć za sobą wykazanie i wypłatę w rzeczywistości nieistniejącego zysku.

Nadrzędne zasady rachunkowości

Zasada istotności [Art. 8 ust.1 UoR]: Określając zasady (politykę) rachunkowości należy zapewnić wyodrębnienie w rachunkowości wszystkich zdarzeń istotnych do oceny sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego jednostki, przy zachowaniu zasady ostrożności, o której mowa w art. 7.

Zaleca się stosowanie pewnych uproszczeń w ramach przyjętych zasad rachunkowości, jeśli nie wywierają istotnie ujemnego wpływu na przedstawienie sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego jednostki.

Rozwiązania rachunkowości prezentują informacje, które mają ważne znaczenie dla podjęcia decyzji, głównie w systemie rachunkowości zarządczej. Przez informację istotną (ważną) należy rozumieć taką informację, której pominięcie lub zniekształcenie może wpłynąć ujemnie na decyzje podejmowane przez odbiorców informacji, np. dyrekcję przedsiębiorstw, zarządy spółek lub potencjalnych inwestorów.

Zasada wyższości treści nad formą [Art. 4 ust. 2 i ust. 4 UoR]:

Zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, ujmuje się w księgach rachunkowych i wykazuje w sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich treścią ekonomiczną.

Jednostka może w ramach przyjętych zasad (polityki) rachunkowości stosować uproszczenia, jeżeli nie wywiera to istotnie ujemnego wpływu na realizację obowiązku określonego w ust. 1.

Zasada ta jest kontrowersyjna, stąd nie zawsze była akceptowana w przepisach prawa.

Zasady szczegółowe (podrzędne)

Zasady szczegółowe (podrzędne) mają bezpośredni wpływ na jakość rachunkowości każdego przedsiębiorstwa oraz na jakość sporządzanego sprawozdania finansowego.

Zasada porównywalności sprawozdań [Art. 8 ust. 2 UoR]: W celu rzetelnego i jasnego przedstawienia sytuacji jednostka może, ze skutkiem od pierwszego dnia roku obrotowego, bez względu na datę podjęcia decyzji, zmienić dotychczas stosowane rozwiązania na inne, przewidziane ustawą. Zmiana dotychczas stosowanych rozwiązań wymaga również określenia w in-formacji dodatkowej wpływu tych zmian na sprawozdania finansowe wymagane innymi przepisami prawa, jeżeli zostały one sporządzone za okres, w którym powyższe rozwiązania uległy zmianie. W przypadku takim należy w sprawozdaniu finansowym jednostki za rok obrotowy, w którym zmiany te nastąpiły, podać przyczyny tych zmian, określić liczbowo ich wpływ na wynik finansowy oraz zapewnić porównywalność danych sprawozdania finansowego dotyczących roku poprzedzającego rok obrotowy, w którym dokonano zmian.

Zasada porównywalności sprawozdań zmierza do tego, aby użytkownicy (odbiorcy) sprawozdań dostarczanych przez rachunkowość mieli możliwość porównania tych sprawozdań w poszczególnych okresach w przeszłości i przyszłości. Wymaga to względnej stałości stosowanych metod i rozwiązań, a bilans końcowy za dany okres powinien być identyczny co do formy i układu jak bilans otwarcia, co ułatwia czytanie i analizę bilansu.

Zasady szczegółowe (podrzędne)

Terminowość i aktualność – tylko informacja sporządzona we właściwym terminie ma aktualny charakter i może zostać efektywnie wykorzystana. Informacja powinna być wiarygodna, tj. wolna od uprzedzeń i preparowania.

Zasada bezstronności – polega na tym, że informacje zawarte w sprawozdaniu finansowym nie są selekcjonowane i wynikają z obiektywnej rzeczywistości.

Zasada dokumentacji [Art. 20 ust. 1-3 UoR]: 1. Do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym.

2. Podstawą zapisów w księgach rachunkowych są dowody księgowe stwierdzające dokonanie operacji gospodarczej, zwane dalej „dowodami źródłowymi”:

- 1) zewnętrzne obce – otrzymane od kontrahentów;
- 2) zewnętrzne własne – przekazywane w oryginale kontrahentom;
- 3) wewnętrzne – dotyczące operacji wewnątrz jednostki.

3. Podstawą zapisów mogą być również sporządzone przez jednostkę dowody księgowe:

- 1) zbiorcze – służące do dokonania łącznych zapisów zbioru dowodów źródłowych, które muszą być w dowodzie zbiorczym pojedynczo wymienione;
- 2) korygujące poprzednie zapisy;
- 3) zastępcze – wystawione do czasu otrzymania zewnętrznego obcego dowodu źródłowego;
- 4) rozliczeniowe – ujmujące już dokonane zapisy według nowych kryteriów klasyfikacyjnych.

Zasady szczegółowe (podrzędne)

Zasada kompletności – polega na tym, że w rachunkowości muszą być ujęte wszystkie operacje gospodarcze, które dotyczą tego przedsiębiorstwa w danym okresie czasu, w ujęciu chronologicznym i systematycznym.

Zasada jasności (zrozumiałości lub przejrzystości) – wszelkie informacje dostarczane przez rachunkowość w postaci różnego rodzaju sprawozdań muszą być zrozumiałe dla ich odbiorców i użytkowników, wszystkie pozycje bilansowe muszą wynikać z ewidencji prowadzonej na kontach, zweryfikowanej w wyniku inwentaryzacji, a salda potwierdzone w drodze spisu z natury lub procesu uzgodnienia np. salda należności.

Zasady szczegółowe (podrzędne)

Zasada niekompensowania [Art. 7 ust. 3 UoR]: Wartość poszczególnych składników aktywów i pasywów, przychodów i związanych z nimi kosztów, jak też zysków i strat nadzwyczajnych ustala się oddzielnie. Nie można kompensować ze sobą wartości różnych co do rodzaju aktywów i pasywów, przychodów i kosztów związanych z nimi oraz zysków i strat nadzwyczajnych..

Zasada niekompensowania (zakazu kompensat) w efekcie sprowadza się do obowiązku odrębnej wyceny i prezentacji przychodów, kosztów, strat i zysków nadzwyczajnych oraz aktywów i pasywów różnych co do rodzaju i ma zapewnić pełną prezentację sytuacji finansowej jednostki.

Zasada wyceny majątku w oparciu o koszt historyczny – polega na ustalaniu wartości poszczególnych składników według ceny nabycia zapłaconej w dniu nabycia tych składników lub rzeczywistych kosztów wytworzenia produktów, półproduktów, środków trwałych i innych składników majątku poniesionych w dniu ich powstania, a więc bez uwzględnienia czynnika inflacji.

Uniwersalne zasady rachunkowości

Obowiązkiem każdej jednostki jest stosowanie wszystkich zasad w sposób prawidłowy, zgodnie z postanowieniami ustawy o rachunkowości, co zapewni, że:

- Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone na podstawie rzetelnych, kompletnych, ujętych w porządku chronologicznym i systematycznym przy pełnym udokumentowaniu zapisów ksiąg rachunkowych,
- Wykazane przez jednostkę aktywa i pasywa istnieją, są kompletne i zostały prawidłowo wycenione,
- Zaprezentowane w sprawozdaniu operacje gospodarcze oddają właściwą treść ekonomiczną transakcji, a nie tylko ich formę prawną lub ich ewentualną zgodność z prawem podatkowym,
- Przy wycenie składników majątkowych oparto się na zasadzie ostrożnej wyceny, uwzględniając znane i prawdopodobne ryzyko gospodarcze, zakładając możliwość dalszej kontynuacji działalności gospodarczej jednostki,
- Wykazane koszty i przychody są kompletne, dotyczą właściwych okresów sprawozdawczych, zostały poprawnie sklasyfikowane oraz zachowana została zasada współmierności kosztów i przychodów.

Ewidencja analityczna i syntetyczna

Podział kont:

- Konta bilansowe
 - Konta wynikowe
 - Konta korygujące
 - Konta pozabilansowe
-
- Podział kont pionowy i poziomy (syntetyczne /np. rozrachunki z kontrahentami/ i analityczne/np. rozrachunki z kontrahentem 1, rozrachunki z kontrahentem 2/)

Zakładowy plan kont

W celu ujednolicenia zasad grupowania operacji gospodarczych i ograniczenia nakładu pracy związanego z ustaleniem zakładowych planów kont mogą być stosowane wzorcowe plany kont.

Zakładowy plan kont obejmuje:

- wykaz kont księgi głównej (ewidencji syntetycznej);
- przyjęte zasady księgowania na nich operacji gospodarczych;
- zasady wyceny aktywów i pasywów;
- zasady prowadzenia kont ksiąg pomocniczych (ewidencji analitycznej);
- powiązania kont ksiąg pomocniczych z kontami księgi głównej;

Zakładowy plan kont

Przykładowy plan kont składa się z 8 grup:

- Zespół 0 – Majątek trwały
- Zespół 1 – Środki pieniężne rachunki bankowe
- Zespół 2 – Rozrachunki i roszczenia
- Zespół 3 – Materiały i towary
- Zespół 4 – Koszty według rodzajów i ich rozliczenie
- Zespół 5 – Koszty według typów działalności i ich rozliczenie
- Zespół 6 – Produkty i rozliczenia międzyokresowe
- Zespół 7 – Przychody i koszty związane z ich osiągnięciem
- Zespół 8 – Kapitały (fundusze), rezerwy i wynik finansowy

Zakładowy plan kont

Wzorcowy plan kont (za dodatek nr 9 do Zeszytów Metodycznych Rachunkowości z dnia 01-06-2018, portal www.sgk.gofin.pl)

Wykaz kont		Nazwa konta
podstawowy	rozszerzony	
Zespół 0 - Aktywa trwałe		
01		Środki trwałe
02		Wartości niematerialne i prawne
03		Długoterminowe aktywa finansowe
	03-5	Odpisy aktualizujące długoterminowe aktywa finansowe
04		Inwestycje w nieruchomości i prawa
07		Odpisy umorzeniowe oraz z tytułu trwałej utraty wartości środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz inwestycji w nieruchomości i prawa
	07-1	Odpisy umorzeniowe środków trwałych
	07-2	Odpisy umorzeniowe wartości niematerialnych i prawnych
	07-3	Odpisy umorzeniowe inwestycji w nieruchomości i prawa
	07-4	Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości środków trwałych
	07-5	Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości wartości niematerialnych i prawnych
	07-6	Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości inwestycji w nieruchomości i prawa
08	08	Środki trwałe w budowie
09		Konta pozabilansowe w zespole 0
	09-0	Obce środki trwałe
	09-1	Środki trwałe w likwidacji
Zespół 1 - Środki pieniężne, rachunki bankowe oraz inne krótkoterminowe aktywa finansowe		
10	10	Kasa
13		Rachunki i kredyty bankowe
	13-0	Rachunek bieżący

UNIWERSYTET WARSZAWSKI
Wydział Nauk Ekonomicznych

Zakładowy plan kont

	13-1	Rachunek walutowy
	13-4	Kredyty bankowe
	13-5	Inne rachunki bankowe
	13-9	Środki pieniężne w drodze
14		Krótkoterminowe aktywa finansowe
	14-5	Odpisy aktualizujące krótkoterminowe aktywa finansowe
Zespół 2 - Rozrachunki i roszczenia		
20	20	Rozrachunki z odbiorcami
21	21	Rozrachunki z dostawcami
22		Rozrachunki publicznoprawne
	22-0	Rozrachunki z urzędem skarbowym z tytułu VAT
	22-1	VAT naliczony i jego rozliczenie
	22-2	Rozrachunki z urzędem skarbowym z tytułu VAT należnego
	22-3	Pozostałe rozrachunki publicznoprawne
23		Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń i innych świadczeń na rzecz pracowników
	23-0	Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń
	23-4	Pozostałe rozrachunki z pracownikami
24		Pozostałe rozrachunki
	24-0	Pożyczki
	24-1	Rozliczenie niedoborów, szkód i nadwyżek
	24-5	Rozrachunki wewnątrzzakładowe
	24-6	Należności dochodzone na drodze sądowej
	24-9	Pozostałe rozrachunki - inne (z ewentualnym dalszym wyodrębnieniem istotnych tytułów)
28	28	Odpisy aktualizujące wartość należności
29		Konta pozabilansowe w zespole 2
	29-0	Należności warunkowe
	29-1	Zobowiązania warunkowe
	29-2	Weksle obce dyskontowane lub indosowane
Zespół 3 - Materiały i towary		
30		Rozliczenie zakupu
31		Materiały i opakowania
	31-1	Materiały
	31-6	Opakowania
	31-9	Materiały w przerobie
33		Towary
34		Odchylenia od cen ewidencyjnych
	34-1	Odchylenia od cen ewidencyjnych materiałów

Zakładowy plan kont

	34-2	Odchylenia od cen ewidencyjnych towarów
	34-6	Odchylenia od cen ewidencyjnych opakowań
	34-7	Odchylenia z tytułu aktualizacji wartości zapasów materiałów i towarów
39	39	Konta pozabilansowe w zespole 3
	39-0	Zapasy obce
Zespół 4 - Koszty według rodzajów i ich rozliczenie		
40		Koszty według rodzajów
	40-0	Amortyzacja
	40-1	Zużycie materiałów i energii
	40-2	Usługi obce
	40-3	Podatki i opłaty
	40-4	Wynagrodzenia
	40-5	Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia
	40-6	Pozostałe koszty rodzajowe
49	49	Rozliczenie kosztów
Zespół 5 - Koszty według typów działalności i ich rozliczenie		
50		Koszty działalności podstawowej - produkcyjnej
	50-0	Koszty produkcji przemysłowej
	50-1	Koszty produkcji budowlano-montażowej
	50-2	Koszty produkcji rolnej
	50-3	Koszty usług podstawowych
	50-7	Koszty braków
51		Koszty działalności podstawowej - handlowej
	51-0	Koszty działalności podstawowej - handlowej
52		Koszty wydziałowe i koszty sprzedaży
	52-1	Koszty wydziałowe
	52-7	Koszty sprzedaży
53	53	Koszty działalności pomocniczej
55	55	Koszty zarządu
58	58	Rozliczenie kosztów działalności
Zespół 6 - Produkty i rozliczenia międzyokresowe		
60		Produkty gotowe i półprodukty
	60-0	Produkty gotowe
	60-1	Półprodukty
62		Odchylenia od cen ewidencyjnych produktów i półproduktów
	62-0	Odchylenia od cen ewidencyjnych produktów
	62-1	Odchylenia z tytułu aktualizacji wartości zapasów produktów
64		Rozliczenia międzyokresowe kosztów

Zakładowy plan kont

	64-0	Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów
	64-1	Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów
65		Pozostałe rozliczenia międzyokresowe
	65-0	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego
	65-1	Inne rozliczenia międzyokresowe
67		Inwentarz żywy
	67-0	Inwentarz żywy
	67-1	Odchylenia od cen ewidencyjnych inwentarza żywego
Zespół 7 - Przychody i koszty związane z ich osiągnięciem		
70		Przychody i koszty związane ze sprzedażą produktów
	70-0	Sprzedaż produktów
	70-1	Koszt sprzedanych produktów
73		Przychody i koszty związane ze sprzedażą towarów
	73-0	Sprzedaż towarów
	73-1	Wartość sprzedanych towarów w cenach zakupu (nabycia)
74		Przychody i koszty związane ze sprzedażą materiałów i opakowań
	74-0	Sprzedaż materiałów i opakowań
	74-1	Wartość sprzedanych materiałów i opakowań
75		Przychody i koszty finansowe
	75-0	Przychody finansowe
	75-1	Koszty finansowe
76		Pozostałe przychody i koszty operacyjne
	76-0	Pozostałe przychody operacyjne
	76-1	Pozostałe koszty operacyjne
79		Obroty wewnętrzne i koszty obrotów wewnętrznych
	79-0	Obroty wewnętrzne
	79-1	Koszty obrotów wewnętrznych
Zespół 8 - Kapitały (fundusze) własne, fundusze specjalne i wynik finansowy		
80	80	Kapitał (fundusz) podstawowy
81		Pozostałe kapitały (fundusze) własne
	81-1	Kapitał (fundusz) zapasowy
	81-2	Kapitał (fundusz) rezerwowy
	81-3	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny

Zakładowy plan kont

	81-4	Kapitały (fundusze) wydzielone w jednostce statutowej i zakładach (oddziałach) samodzielnie sporządzających bilans
82	82	Rozliczenie wyniku finansowego
83		Rezerwy
	83-0	Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego
	83-1	Pozostałe rezerwy
84	84	Rozliczenia międzyokresowe przychodów
85		Fundusze specjalne
	85-0	Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych
	85-1	Inne fundusze specjalne
86	86	Wynik finansowy
87	87	Podatek dochodowy od osób prawnych

Podstawowe elementy konta księgowego

- Nazwa konta, symbol cyfrowy
- Dwie przeciwstawne strony:
 - Lewa – Debet (Dt) lub Wnienien (Wn)
 - Prawa – Credit (Ct) lub Ma
- Zapisy operacji gospodarczych

Jednoczesny zapis operacji gospodarczej po dwóch różnych stronach kont nazywa się **korespondencją kont**.

Czynność zapisywania operacji po stronie debetowej nazywane jest obciążaniem konta lub zapisywaniem w ciężar konta, natomiast zapisywanie operacji po stronie kredytowej konta to uznanie konta bądź zapisywanie na dobro konta.

Struktura konta księgowego

Winien - Wn (Debet - Dt)	(Kredyt - Ct) Ma
Saldo początkowe Dt	Saldo początkowe Ct
Obciążenie konta	Uznanie konta
Obrót debetowy konta (Dt)	Obrót kredytowy konta (Ct)
(Obrót Dt < obrót Ct) saldo Ct	Saldo Dt (obróć Dt > obrót Ct)
Suma kontrolna =	=Suma kontrolna

Zapis księgowy operacji gospodarczych

- data dokonania operacji gospodarczej, którą w przypadku dokumentów obcych jest data otrzymania dowodu księgowego, w przypadku dokumentów własnych – data jego wystawienia,
- określenie rodzaju i numer identyfikacyjny dowodu księgowego stanowiącego podstawę zapisu oraz jego datę, jeżeli różni się ona od daty dokonania operacji, np. FV 35/08, WB 25/08,
- krótki opis zdarzenia gospodarczego w postaci zrozumiałego tekstu, skrótu lub kodu opisu operacji, z tym że należy posiadać pisemne objaśnienia treści skrótów lub kodów,
- kwota wynikająca z dowodu księgowego i data zapisu,
- oznaczenie kont, których dotyczy.

Funkcjonowanie konta księgowego

Funkcjonowanie konta polega na:

- **otwieraniu konta - wpisaniu stanu (saldo) początkowego danego składnika bilansu** z bilansu otwarcia w jednostce kontynuującej działalność, jeżeli występował w sprawozdaniu finansowym lub z bilansu początkowego w nowej jednostce rozpoczynającej działalność. Jeżeli dany składnik bilansu nie posiadał stanu (saldo) początkowego, to otwarcie konta na potrzeby jego ewidencji następuje przez dokonanie zapisu księgowego pierwszego zdarzenia gospodarczego, dotyczącego tego składnika,
- **ewidencji na koncie – w postaci systematycznych zapisów zdarzeń gospodarczych** w ciągu całego okresu sprawozdawczego, skutkujących dodaniem do stanu początkowego kwot wszystkich zdarzeń gospodarczych wpływających na zwiększenie tego stanu i odjęciem kwot wszystkich zdarzeń wpływających na zmniejszenie tego stanu,
- **zamknięciu konta, czyli podsumowaniu obrotów i ustaleniu stanu (saldo) końcowego** danego składnika. Konta zamyka się na koniec okresu sprawozdawczego.

Funkcjonowanie konta księgowego

Zasada podwójnego zapisu mówi o tym, że ewidencja zdarzenia gospodarczego polega na zapisie tej samej kwoty wynikającej z dowodu księgowego na co najmniej dwóch różnych kontach po dwóch różnych stronach.

Jednoczesny zapis operacji gospodarczej po dwóch różnych stronach kont nazywa się korespondencją kont.

Operacja gospodarcza może być zapisane na dwóch kontach księgowych – zapis księgowy prosty – lub ewidencja zdarzenia gospodarczego może wymagać większej liczby kont - zapis księgowy złożony.

Zasada podwójnego zapisu obowiązuje przy ewidencji syntetycznej, na kontach księgi głównej.

Natomiast przy ewidencji analitycznej, na kontach ksiąg pomocniczych obowiązuje zasada zapisu powtórnego (jednostronna).

Sprawozdania finansowe

Podsumowaniem prowadzonej ewidencji księgowej są sprawozdania finansowe. Obowiązkowe dla firm prowadzących pełną rachunkowość są bilans oraz rachunek zysków i strat. Ponadto sporządzane są zestawienie zmian w kapitale własnym oraz rachunek przepływów pieniężnych.

Wg UoR	Wg MSR/MSSF
Bilans	Sprawozdanie z sytuacji finansowej
Rachunek zysków i strat	Sprawozdanie z wyniku finansowego (rachunek zysków i strat) Sprawozdanie z całkowitych dochodów
Zestawienie zmian w kapitale własnym	Zestawienie zmian w kapitale własnym
Rachunek przepływów pieniężnych	Rachunek przepływów pieniężnych
Noty	Noty

Bilans (wg UoR) – aktywa

A. Aktywa trwałe	B. Aktywa obrotowe
I. Wartości niematerialne i prawne 1. Koszty zakończonych prac rozwojowych 2. Wartość firmy 3. Inne wartości niematerialne i prawne 4. Zaliczki na wartości niematerialne i prawne	I. Zapasy 1. Materiały 2. Półprodukty i produkty w toku 3. Produkty gotowe 4. Towary 5. Zaliczki na dostawy i usługi
II. Rzeczowe aktywa trwałe 1. Środki trwałe a) grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu) b) budynki, lokale, prawa do lokali i obiekty inżynierii lądowej i wodnej c) urządzenia techniczne i maszyny d) środki transportu e) inne środki trwałe 2. Środki trwałe w budowie 3. Zaliczki na środki trwałe w budowie	II. Należności krótkoterminowe 1. Należności od jednostek powiązanych 2. Należności od pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale 3. Należności od pozostałych jednostek
III. Należności długoterminowe 1. Od jednostek powiązanych 2. Od pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale 3. Od pozostałych jednostek	III. Inwestycje krótkoterminowe 1. Krótkoterminowe aktywa finansowe (w tym środki pieniężne w kasie i na rachunkach) 2. Inne inwestycje krótkoterminowe
IV. Inwestycje długoterminowe 1. Nieruchomości 2. Wartości niematerialne i prawne 3. Długoterminowe aktywa finansowe 4. Inne inwestycje długoterminowe	IV. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe
V. Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe 1. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego 2. Inne rozliczenia międzyokresowe	C. Należne wpłaty na kapitał (fundusz) podstawowy D. Udziały (akcje) własne

Bilans (wg UoR) – pasywa

A. Kapitał (fundusz) własny	B. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania
I. Kapitał (fundusz) podstawowy	I. Rezerwy na zobowiązania 1. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego 2. Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne 3. Pozostałe rezerwy
II. Kapitał (fundusz) zapasowy	II. Zobowiązania długoterminowe 1. Wobec jednostek powiązanych 2. Wobec pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale 3. Wobec pozostałych jednostek
III. Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	III. Zobowiązania krótkoterminowe 1. Zobowiązania wobec jednostek powiązanych 2. Zobowiązania wobec pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale 3. Zobowiązania wobec pozostałych jednostek 4. Fundusze specjalne
IV. Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe	IV. Rozliczenia międzyokresowe
V. Zysk (strata) z lat ubiegłych	
VI. Zysk (strata) netto	
VII. Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)	

Rachunek zysków i strat wariant kalkulacyjny

A. Przychody netto ze sprzedaży produktów i towarów
B. Koszty sprzedanych produktów i towarów
C. Zysk (strata) brutto ze sprzedaży (A-B)
D. Koszty sprzedaży
E. Koszty ogólnego zarządu
F. Zysk (strata) ze sprzedaży (C-D-E)
G. Pozostałe przychody operacyjne
H. Pozostałe koszty operacyjne
I. Zysk (strata) z działalności operacyjnej (F+G-H)
J. Przychody finansowe
K. Koszty finansowe
L. Zysk (strata brutto) (I+J-K)
M. Podatek dochodowy
N. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)
O. Zysk (strata) netto (L-M-N)

Rachunek zysków i strat wariant porównawczy

A. Przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi
B. Koszty działalności operacyjnej w tym koszty rodzajowe (m.in. Amortyzacja, zużycie materiałów i energii, wynagrodzenia) oraz wartość sprzedanych towarów
C. Zysk (strata) ze sprzedaży (A-B)
D. Pozostałe przychody operacyjne
E. Pozostałe koszty operacyjne
F. Zysk (strata) z działalności operacyjnej (C+D-E)
G. Przychody finansowe
H. Koszty finansowe
I. Zysk (strata) brutto (F+G-H)
J. Podatek dochodowy
K. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)
L. Zysk (strata) netto (I-J-K)

Rachunek przepływów pieniężnych metoda bezpośrednia

A. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I-II)
I. Wpływy (w tym Sprzedaż, Inne wpływy z działalności operacyjnej)
II. Wydatki (w tym Dostawy i usługi, Wynagrodzenia netto, Ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz inne świadczenia, Podatki i opłaty o charakterze publicznoprawnym, Inne wydatki operacyjne)
B. Przepływy z działalności inwestycyjnej (I-II)
I. Wpływy (w tym Zbycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych, inwestycji w nieruchomości, aktywów finansowych)
II. Wydatki (w tym Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych, inwestycji w nieruchomości, aktywów finansowych)
C. Przepływy z działalności finansowej (I-II)
I. Wpływy (w tym Wydanie udziałów, kredyty i pożyczki, emisja dłużnych papierów wartościowych)
II. Wydatki (w tym Nabycie udziałów/akcji, dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli, spłaty kredytów i pożyczek, płatności zobowiązań z tytułu leasingu finansowego, odsetki)
D. Przepływy pieniężne netto (A+B+C)
E. Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych
F. Środki pieniężne na początek okresu
G. Środki pieniężne na koniec okresu (F+D)

Rachunek przepływów pieniężnych metoda pośrednia

A. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I-II)
I. Zysk (strata) netto
II. Korekty razem (w tym amortyzacja, zyski (straty) z tytułu różnic kursowych, odsetki i udziały w zyskach, zysk (strata) z działalności inwestycyjnej, zmiana stanu rezerw, należności, zobowiązań krótkoterminowych, z wyjątkiem pożyczek i kredytów, zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych, inne korekty)
B. Przepływy z działalności inwestycyjnej (I-II)
I. Wpływy (w tym Zbycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych, inwestycji w nieruchomości, aktywów finansowych)
II. Wydatki (w tym Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych, inwestycji w nieruchomości, aktywów finansowych)
C. Przepływy z działalności finansowej (I-II)
I. Wpływy (w tym Wydanie udziałów, kredyty i pożyczki, emisja dłużnych papierów wartościowych)
II. Wydatki (w tym Nabycie udziałów/akcji, dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli, spłaty kredytów i pożyczek, płatności zobowiązań z tytułu leasingu finansowego, odsetki)
D. Przepływy pieniężne netto (A+B+C)
E. Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych
F. Środki pieniężne na początek okresu
G. Środki pieniężne na koniec okresu (F+D)

Zestawienie zmian w kapitale własnym

I. Kapitał (fundusz) własny na początek okresu (BO)
I.a. Kapitał (fundusz) własny na początek okresu (BO), po korektach (zmiany przyjętych zasad rachunkowości, korekty błędów)
1. Kapitał (fundusz) podstawowy na początek okresu
1.1. Zmiany kapitału (funduszu) podstawowego
1.2. Kapitał (fundusz) podstawowy na koniec okresu
2. Kapitał (fundusz) zapasowy na początek okresu
2.1. Zmiany kapitału (funduszu) zapasowego (w tym agio)
2.2. Stan kapitału (funduszu) zapasowego na koniec okresu
3. Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny na początek okresu – zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości
3.1. Zmiany kapitału (funduszu) z aktualizacji wyceny
3.2. Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny na koniec okresu
4. Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe na początek okresu
4.1. Zmiany pozostałych kapitałów (funduszy) rezerwowych
4.2. Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe na koniec okresu

Zestawienie zmian w kapitale własnym

5. Zysk (strata) z lat ubiegłych na początek okresu
5.1. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu
5.2. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu, po korektach (m.in. podział zysku z lat ubiegłych)
5.3. Zysk z lat ubiegłych na koniec okresu
5.4. Strata z lat ubiegłych na początek okresu
5.5. Strata z lat ubiegłych na początek okresu, po korektach
5.6. Strata z lat ubiegłych na koniec okresu
5.7. Zysk (strata) z lat ubiegłych na koniec okresu
6. Wynik netto
II. Kapitał (fundusz) własny na koniec okresu (BZ)
III. Kapitał (fundusz) własny, po uwzględnieniu proponowanego podziału zysku (pokrycia straty)

Sprawozdania finansowe wg MSSF

- Obecnie MSSF18 (opublikowany w 2024 roku). Wcześniej był MSR1.
- Brak jest wskazania „sztywnego” schematu sprawozdań finansowych (w odróżnieniu do UoR). Są wskazane elementy, które powinny być zawarte w sprawozdaniu finansowym.
- Przykłady (sporządzonych i opublikowanych) sprawozdań finansowych za 2024 r. sporządzonych zgodnie z MSSF:

The image shows the cover page of the KGHM Polska Miedź S.A. consolidated annual report (SRR 2024). It includes the company name, logo, and a table of contents.

KGHM Polska Miedź S.A. Skonsolidowany raport roczny SRR 2024

https://kgbm.com/sites/default/files/2025-03/Skonsolidowane%20sprawozdanie%20finansowe%20KGHM%20SRR_2024.pdf

Grupa Asseco Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2024 roku

https://inwestor.asseco.com/files/investor/uploads/Sprawozdanie_finansowe_Grupy_Asseco_2024.pdf.pdf

UNIwersytet Warszawski
Wydział Nauk Ekonomicznych

UNIwersytet Warszawski
Wydział Nauk Ekonomicznych

Serdecznie dziękuje za uwagę

Dr Marcin Dwórznik

mdworznik@wne.uw.edu.pl

Katedra Zarządzania i Technologii Informacyjnych

Wydział Nauk Ekonomicznych

Uniwersytet Warszawski